

1. Inleiding door Eric de Beukelaer, woordvoerder Bisschoppenconferentie

2. Tekst mededeling mgr. Roger Vangheluwe, voorgelezen in de 2 talen door perschef Peter Rossel

Ontslag als bisschop van Brugge

Toen ik nog geen bisschop was en ook nog enige tijd daarna heb ik een jongen uit een bevriende omgeving seksueel misbruikt. Het slachtoffer blijft erdoor getekend. Tijdens de voorbije decennia heb ik dit herhaaldelijk bekend tegenover hem en zijn familie en om vergeving gevraagd. Maar zowel bij hem als bij mij komt er geen genezing. Door de mediastorm van de laatste weken is het trauma weer sterker geworden. Het is niet langer houdbaar. Ik heb ontzettend veel spijt van wat ik gedaan heb en bied mijn diepe excuses aan aan het slachtoffer en zijn familie en ook aan de hele kerkgemeenschap en aan de maatschappij. Ik heb aan paus Benedictus XVI mijn ontslag aangeboden als bisschop van Brugge. Dat werd deze vrijdag aanvaard. Ik trek me nu terug voor verdere bezinning.

Roger Vangheluwe

Démission comme évêque de Bruges

Quand je n'étais pas encore évêque et également un certain temps après, j'ai abusé sexuellement d'un jeune de mon entourage proche. La victime en est encore marquée. Durant les dernières décennies, j'ai à plusieurs reprises reconnu ma faute envers lui, ainsi que sa famille et j'ai demandé pardon. Mais ceci ne l'a pas apaisé. Moi, non plus. La tempête médiatique de ces dernières semaines a renforcé le traumatisme. Ce n'est plus tenable. Je regrette profondément ce que j'ai fait et présente mes excuses les plus sincères à la victime, sa famille, toute la communauté catholique et la société en général. J'ai présenté ma démission comme évêque de Bruges au Pape Benoît XVI. Celle-ci fut acceptée ce vendredi. Désormais, je me retire.

Roger Vangheluwe

3. Tekst aartsbisschop André-Joseph Léonard

Nederlands:

We worden vandaag geconfronteerd met een bijzonder ernstige situatie.

Onze gedachten gaan allereerst uit naar het slachtoffer en zijn familie, waarvan vele leden pas nu het schokkende nieuws vernemen.

Voor het slachtoffer is het een lange lijdensweg, die allicht nog niet ten einde is.

Wat mgr. Roger Vangheluwe betreft, net als elk ander mens heeft ook hij als persoon recht om tot inkeer te komen, vertrouwend op Gods barmhartigheid. Wat zijn functie betreft, is het uit respect voor het slachtoffer en zijn familie en uit respect voor de waarheid, onvermijdelijk dat mgr. Vangheluwe zijn bisschopsambt neerlegt. Wat hij intussen dus heeft gedaan. De paus heeft het ontslag van de bisschop van Brugge onmiddellijk aanvaard. Het wordt op dit eigenste moment in Rome bekend gemaakt. De Kerk wil daarmee duidelijk maken dat er in deze problematiek geen middenweg bestaat. Wij hopen op die manier nog verder een bijdrage te kunnen leveren aan het herstel van het slachtoffer.

Het ontslag van de bisschop van Brugge, net als de organisatie van deze persconferentie, beantwoorden aan de wil tot transparantie die de katholieke Kerk van België heel strikt wil toepassen in deze materie. Hiermee wil de Kerk resoluut een bladzijde omdraaien uit een niet eens zo ver verleden, waar stilte of doofpot verkozen werden.

Het spreekt vanzelf dat deze gebeurtenis als bijzonder pijnlijk zal worden ervaren in de hele katholieke gemeenschap van ons land, temeer omdat mgr. Vangheluwe bekend stond als een grootmoedig en dynamisch bisschop die in zijn bisdom en in de hele Belgische Kerk op veel waardering kon rekenen. Wij, zijn confraters, zijn ons bewust van

de vertrouwenscrisis die zijn ontslag bij veel mensen zal teweegbrengen. Niettemin durven we hopen dat de wijsheid de bovenhand zal halen en dat de bisschoppen en vooral de priesters in dit land niet ten onrechte in hun geheel in diskrediet zullen worden gebracht, terwijl de overgrote meerderheid van hen een leven leidt dat overeenstemt met hun roeping, waarvoor ik hen hier publiek wens nadrukkelijk te bedanken.

Français:

Nous sommes confrontés à une situation particulièrement sérieuse. Nos pensées vont en premier lieu vers la victime et sa famille, dont beaucoup de membres n'apprennent qu'aujourd'hui la bouleversante nouvelle. Pour la victime, il s'agit d'un long calvaire, qui n'est sans doute pas encore terminé.

En ce qui concerne Mgr Roger Vangheluwe, il a droit, en tant que personne, à la conversion, confiant dans la miséricorde de Dieu. Mais, sur le plan de la fonction, il était indispensable que, par respect pour la victime et sa famille et par respect pour la vérité, il se démette de sa charge. Ce qui est fait. Le pape a immédiatement accepté la démission de l'évêque de Bruges. Elle est, en ce moment même, rendue publique à Rome.

L'Eglise souligne ainsi qu'en ces matières, il n'y a pas à tergiverser. Nous espérons contribuer de la sorte au rétablissement de la victime.

La décision de l'évêque de Bruges ainsi que l'organisation de cette conférence de presse correspondent à la volonté de transparence que l'Eglise catholique de Belgique veut désormais rigoureusement appliquer en la matière, en tournant résolument la page par rapport à l'époque, pas si éloignée, où, dans l'Eglise comme ailleurs, on préférait la solution du silence ou du camouflage

Il va sans dire que cet événement sera très douloureusement ressenti dans toute la communauté catholique belge, d'autant plus que Mgr Vangheluwe était perçu comme un évêque généreux et dynamique, largement apprécié dans son diocèse et dans l'Eglise de Belgique. Et nous, ses confrères, sommes conscients de la crise de confiance que cela va engendrer chez nombre de personnes. Nous osons cependant espérer que la sagesse l'emportera et que les évêques et surtout les prêtres de ce pays ne seront pas abusivement discrédités dans leur ensemble alors que la toute grande majorité d'entre eux mènent une vie conforme à leur vocation, dans une fidélité pour laquelle je tiens à les remercier publiquement

4. Tekst mgr. Harpigny

Français:

En tant que référendaire pour la Commission pour le traitement des plaintes pour abus sexuel dans une relation pastorale, j'ai été mis au courant ce mardi 20 avril 2010 de la situation de Mgr Vangheluwe, par un message de l'entourage de la victime adressé aux évêchés. J'étais alors retenu à Kinshasa. J'ai tout de suite veillé à m'assurer qu'il y serait donné le suivi indiqué. Je précise qu'aucun des membres de la Conférence épiscopale n'était au courant de cette situation. J'ai seulement appris qu'au début du mois, le Cardinal Danneels – déjà émérite – avait rencontré la famille à la demande de la famille de la victime et en présence de Mgr Vangheluwe. Il a écouté et constaté que la situation n'était pas apaisée et ne pourrait en rester là. En même temps, la victime a pris contact avec la Commission pour le traitement des abus sexuels dans le cadre d'une relation pastorale. Pour rappel, cette Commission indépendante fut instituée en 2000 par la Conférence épiscopale belge. Un point de contact téléphonique a été établi afin que les victimes des abus sexuels puissent raconter leur épreuve. Selon une procédure adéquate, qui respecte la demande de chaque victime, les membres de la commission veillent à ce que la victime puisse être entendue et qu'elle reçoive l'aide la plus appropriée. Les membres de la commission sont également chargés de donner des avis, des conseils aux évêques et aux supérieurs majeurs qui ont autorité sur les prêtres et les religieux coupables de ces délits. Il est, de toute façon, recommandé aux prêtres et religieux de se présenter à la justice. Il est aussi recommandé aux victimes de porter plainte. Je salue ici

le travail remarquable de cette Commission. Son président, le Professeur Adriaenssens prendra la parole dans un instant.

Aujourd'hui Mgr Vangheluwe n'est plus évêque de Bruges et se retire. Désormais, son cas relève de la compétence de la Congrégation pour les Evêques, qui exerce au nom du Pape l'autorité sur chaque évêque. Celle-ci s'adressera à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi. C'est cette dernière qui indiquera les mesures canoniques éventuelles à prendre à son égard. En effet, c'est ce que stipule le motu proprio *Sacramentorum sanctitatis tutela* (la protection de la sainteté des sacrements) du 30 avril 2001 qui, entre autres, veut protéger les fidèles des abus sexuels. Ce document donne, parmi d'autres dispositions, la démarche à suivre lorsque des prêtres et des religieux sont responsables d'abus sexuels à l'égard des mineurs.

In het Nederlands

Als bisschop referent voor de Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie werd ik afgelopen dinsdag 20 april op de hoogte gebracht van de situatie van mgr. Vangheluwe. Dat gebeurde via een boodschap uit de entourage van het slachtoffer die gericht was aan de bisdommen. Op dat moment zat ik vast in Kinshasa. Ik heb meteen erover gewaakt dat het gepaste gevolg eraan zou worden gegeven. Ik bevestig hier klaar en duidelijk dat geen enkel lid van de Bisschoppenconferentie op de hoogte was van de situatie. Ik heb alleen vernomen dat in het begin van de maand kardinaal Danneels – op dat moment al aartsbisschop emeritus – de familie heeft ontmoet en dat op vraag van de familie van het slachtoffer en in aanwezigheid van mgr. Vangheluwe. Hij heeft geluisterd en vastgesteld dat de gemoederen niet waren bedaard en het daarbij ook niet kon blijven. Tegelijkertijd heeft het slachtoffer contact opgenomen met de Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie. Ik herinner eraan dat deze onafhankelijke commissie in het jaar 2000 door de Bisschoppenconferentie van België werd opgericht, met een telefonisch contactpunt waar slachtoffers van seksueel misbruik hun wedervaren kunnen vertellen. Volgens een adequate procedure, die de vraag van elk slachtoffer respecteert, zorgen de commissieleden ervoor dat naar het slachtoffer wordt geluisterd en dat hij of zij de best aangepaste hulp krijgt. De commissieleden worden ook belast met verstrekken van advies en het adviseren van bisschoppen en hogere oversten die gezag uitoefenen over priesters en religieuzen die zich schuldig hebben gemaakt aan dat soort vergrijpen. In elk geval wordt het priesters en religieuzen met aandrang aangeraden zich aan te geven bij het gerecht. En bij de slachtoffers wordt erop aangedrongen klacht in te dienen. Ik breng hier en nu hulde aan de commissie. Commissievoorzitter prof. Adriaenssens zal zo meteen zelf het woord nemen. Vandaag is mgr. Vangheluwe geen bisschop van Brugge meer en trekt hij zich terug. Vanaf nu ligt zijn lot in handen van de Congregatie voor de Bisschoppen, die namens de paus het gezag over alle bisschoppen uitoefent. Deze congregatie zal nu op haar beurt contact opnemen met de Congregatie voor de Geloofsleer. En het komt deze laatste toe eventuele kerkrechtelijke maatregelen ten opzichte van hem te nemen. Dat is precies wat het Motu proprio 'Sacramentorum sanctitatis tutela' (de bescherming van de heiligheid van de sacramenten) van 30 april 2001 voorschrijft. Dit pauselijke document wil onder meer de gelovigen beschermen tegen seksueel misbruik. Het document geeft, naast andere schikkingen, de te volgen stappen aan als priesters of religieuzen verantwoordelijk zijn voor seksueel misbruik ten aanzien van minderjarigen.

- 5. Tekst prof Peter Adriaenssens, voorzitter van de Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie** (président de la Commission pour le traitement des plaintes pour abus sexuel dans une relation pastorale)

Herstel voor onverwerkbaar verleden

Het verhaal van het slachtoffer van monseigneur Vangheluwe is voor de Commissie voor de behandeling van klachten over Seksueel Misbruik in Pastorale Relaties een voorbeeldsituatie hoe het opgroeien in een 'onverwerkbaar verleden' mensen ziek kan

maken in de verschillende betekenissen van het woord en hen in een eindeloze zoektocht stort. Seksueel misbruik is in de eerste plaats een probleem van machtsmisbruik. Twee kenmerken vergiftigen de kansen op herstel: de geheimhouding die opgelegd wordt aan het slachtoffer en de kleine besloten kring waarin de feiten gebeuren. Dat mensen ook nog vele jaren later tot besluit komen niet waardig te kunnen leven met wat hun overkwam, wortelt in die mechanismen. Het tegengif wijst zich aan. Tegenover machtsmisbruik staat herstel van gelijkwaardigheid. Tegenover de druk van geheimhouding staat het recht om van de vrijheid van spraak openlijk gebruik te maken. Tegenover de beslotenheid van wat binnenskamers gebeurt, staat de transparantie van beleid met open publieke communicatie. Dit zijn de drie elementen van herstel die vandaag aan het slachtoffer en diens familie kunnen aangeboden worden. Wij hopen dat met de duidelijke gevolgen die vandaag voor de verantwoordelijke pleger van de feiten getroffen worden, het slachtoffer zich terug fier kan voelen te behoren tot onze gemeenschap.

Het respect voor een slachtoffer dat de moed heeft met zijn lijden uit de geheimhouding te treden, betekent twee zaken. Enerzijds is er de verantwoordelijkheid voor de leidinggevendenden om alles in het werk te stellen om het slachtoffer te beschermen en de dader te stoppen. Anderzijds is er ook een verantwoordelijkheid voor de publieke opinie, namelijk de anonimiteit te respecteren die door het slachtoffer en diens familie gevraagd worden. Ik vraag als voorzitter en als contactpersoon met het betrokken slachtoffer aan de media met aandrang hieraan deel te nemen, en geen contact te nemen.

Ik waardeer als voorzitter de Belgische bisschoppen voor de open geest waarmee zij het werk van de Commissie benaderen. De klacht die we in de zaak die ons vandaag samenbrengt, moesten behandelen, kan beschouwd worden als een test voor transparantie en daadkracht. In de media werd de laatste weken enkele keren de vraag gesteld of de Commissie wel in staat zal zijn onafhankelijk haar beslissingen te formuleren. We hebben het niet nuttig geacht hier telkens het debat over te voeren. Het enige goede antwoord is ons te beoordelen op wat we doen.

Ieder dossier van seksueel misbruik in de kerk is een situatie van verlies voor ons allen. Er is meetbare schade bij slachtoffers, er moet heel wat tijd en energie besteed worden aan de besluitvorming over daders, en er is de onzichtbare kostprijs van geschonden vertrouwen. Daarom herhaal ik hier de oproep van de Commissie niet alleen aan slachtoffers maar ook aan mensen die weten dat zij de grenzen van gepast seksueel gedrag overschrijden, om niet te wachten tot slachtoffers de leeftijd hebben hun aan te klagen, maar zelf de moed in handen te nemen met ons contact te zoeken en zich te laten helpen.

Comment réparer un passé devenu trop lourd ?

Le récit de la victime de Mgr Vangheluwe est un cas exemplaire qui démontre que grandir avec un passé trop lourd peut rendre malade dans tous les sens du terme. L'abus sexuel est tout d'abord une question d'abus de pouvoir. Deux caractéristiques empoisonnent les chances de rétablissement : le secret imposé à la victime et le petit cercle fermé dans lequel les faits se déroulent. Que certains, même des années plus tard, ressentent des difficultés à pouvoir vivre dignement suite à ce qui leur est arrivé, trouve ses racines dans ces mécanismes. L'antidote s'impose. Face à l'abus de pouvoir, il s'agit de rétablir l'équilibre des dignités. Face au poids du secret, il y a le droit de retrouver le libre usage de sa parole. Face à ce qui est arrivé à l'abri des regards, il y a la transparence d'une communication ouverte. Ce sont les trois voies de guérison qui peuvent être offertes aujourd'hui à la victime et à sa famille. Nous espérons que les mesures claires, qui touchent aujourd'hui l'auteur des faits, rendront à la victime sa fierté d'appartenir à la société.

Le respect d'une victime qui a le courage de sortir du secret avec le poids de sa souffrance, signifie deux choses : d'une part, le devoir des responsables de tout mettre en oeuvre pour protéger la victime et pour mettre l'agresseur hors d'état de nuire. D'autre part, il y a la responsabilité pour l'opinion publique de respecter l'anonymat demandé par la victime et sa famille. En tant que président de la commission et personne

de contact avec la victime, je demande avec insistance aux médias de respecter cette discrétion.

Je remercie les évêques de Belgique pour l'ouverture d'esprit avec laquelle ils abordent le travail de la commission. La plainte dans l'affaire qui nous réunit aujourd'hui peut être considérée comme un test de transparence et d'efficacité. Ces dernières semaines, les médias ont posé à plusieurs reprises la question de savoir si la commission était en état de formuler ses décisions en toute indépendance. Nous avons estimé inutile de faire mousser à chaque fois le débat à ce sujet. L'unique réponse adéquate est de nous juger sur nos actes.

Chaque dossier d'abus sexuel dans l'Eglise est une situation de perte pour tous. Il y a avant tout l'infini dommage causé aux victimes. Vient ensuite le temps et l'énergie consacrés aux décisions disciplinaires concernant les coupables. Enfin, il y a la perte de confiance. Et celle-ci ne peut être mesurée. Voilà pourquoi, je réitère ici l'appel de la commission, faite non seulement aux victimes mais aussi à toute personne consciente d'avoir dépassé les bornes d'un comportement sexuel acceptable, de ne pas attendre que les victimes aient atteint l'âge de les dénoncer mais de trouver le courage de prendre contact avec nous afin de se faire aider.

6. Commentaar vanuit het bisdom Brugge door Peter Rossel

Deze gebeurtenis is onbegrijpelijk voor de directe medewerkers van de bisschop en bij uitbreiding voor het hele bisdom. De entourage van de bisschop is verrast, geschokt en ontredderd want er was geen enkele aanwijzing dat de bisschop gebukt ging onder een ernstig probleem. Het bisdom blijft onthoofd achter na de beslissing van de bisschop. De medewerkers van de bisschop hebben akte genomen van de beslissing van de bisschop en respecteren die beslissing. Ze voelen ook mee met wie geleden heeft. Hiervoor vinden wij in het bisdom geen woorden. Het woord 'onvoorstelbaar' is voor ons concreet geworden. We benadrukken dat elk geval er een teveel is, maar dat dit wel uitzonderingen zijn.

Het is de bedoeling dat nu gebeurt wat het kerkelijk recht voorschrijft: het consultorencollege zal zo snel mogelijk een diocesane administrator aanduiden. (canon 421) Deze zal voor de lopende zaken van het bisdom zorgen tot aan de benoeming van een nieuwe bisschop door de paus. Tot aan de aanstelling van de administrator en omdat de huidige vicarissen van de bisschop automatisch volgens het kerkelijk recht ontslagnemend zijn, worden vanuit het bisdom geen verdere mededelingen gedaan.

Commentaire du diocèse de Bruges

Ce qui arrive est incompréhensible pour les collaborateurs directs de l'évêque et, par extension, pour tout le diocèse. L'entourage de l'évêque est surpris, choqué et désarçonné, parce qu'il n'existait aucune indication que l'évêque vivait sous la pression d'un tel problème. Après sa décision, le diocèse se retrouve décapité. Les collaborateurs du diocèse ont pris acte de cette décision et la respectent. Ils s'unissent surtout à ceux qui ont souffert. Les mots nous manquent dans le diocèse. Le mot 'inimaginable' est devenu concret pour nous. Nous soulignons que chaque cas est un cas de trop, mais qu'il s'agit d'exceptions.

Le droit canon prescrit ce qui va arriver : le collège des consultants va désigner au plus vite un administrateur diocésain (canon 421). Celui-ci prendra en charge les affaires courantes du diocèse, en attendant la nomination d'un nouvel évêque par le pape.

Jusqu'à cette désignation et vu que tous vicaires de l'évêques sont automatiquement démissionnaires selon les prescriptions du droit canon, le diocèse ne fera pas d'autres communications.

7. Vragen

8. Interviews: Mgr. Léonard, Mgr. Luc Van Looy en prof. Peter Adriaenssens